

Wody Polskie kontynuują akcję reintrodukcji raka szlachetnego do rzek Lubelszczyzny i Podlasia. W tym roku do wód Uherki, Włodawki, Krzemianki i Liwca wprowadzono 700 przedstawicieli rodzimego gatunku tego skorupiaka. W ciągu trzech ostatnich lat do tych rzek wprowadzono łącznie 2 200 osobników.

Pierwsze prace monitoringowe, mające na celu ocenę efektywności tego przedsięwzięcia przeprowadzono tuż po wsiedleniu raka pod koniec listopada 2020 roku. Obserwacje kontynuowano w latach 2021 i 2022 od maja do września. Ocenie poddano warunki siedliskowe oraz występowanie raka szlachetnego w poszczególnych odcinkach rzek, gdzie gatunek był wprowadzany. Na wszystkich stanowiskach stwierdzono obecność tych skorupiaków. Osobniki obserwowano na dnie piaszczystym, wśród roślinności zanurzonej, kamieni oraz we fragmentach rumoszu drzewnego. Wyniki odłowów kontrolnych świadczą o zasadności reintrodukcji tego rzadkiego i częściowo chronionego gatunku.

Rak szlachetny jest wrażliwy na zanieczyszczenia i złe warunki siedliskowe. Preferuje siedliska z czystą, chłodną i dobrze natlenioną wodą, stabilnym przepływem i miejscami z mikrosiedliskami dającymi możliwość żerowania, rozrodu i schronienia. Wszystkie te warunki spełniają zaręczane rzeki.

Rak szlachetny od wieków był obecny w polskich rzekach i jeziorach. Zasiadlał większość ekosystemów wodnych na obszarze całego kraju. Od połowy lat 30. XX wieku liczebność raków w wodach Polski zaczęła stopniowo maleć. Przyczyniła się do tego zwłaszcza chemizacja rolnictwa i melioracje. W latach 70. XX w. na większości obszarów leśnych i rolnych zaczęto powszechnie stosować środki owadobójcze. W krótkim czasie szkodliwe związki chemiczne wraz z wodami opadowymi dostały się do wód powierzchniowych powodując m.in. śnięcia raków. W tym czasie podjęto również prace regulacyjno-melioracyjne, które spowodowały znaczne obniżenie poziomu wody w rzekach i strumieniach. Następstwem tych działań było odsłonięcie korzeni nadbrzeżnych drzew, pod którymi raki znajdowały naturalne kryjówki. W efekcie w większości rzek Lubelszczyzny rak szlachetny praktycznie wyginął. Widoczne to było zwłaszcza w południowo-wschodniej Polsce – na Wyżynie Lubelskiej, Polesiu Zachodnim i Roztoczu. Ponadto zagrożeniem dla gatunku jest choroba zwana dżumą raczą zawleczona przez raka pręgowatego (amerykańskiego). O siedliska z rakiem szlachetnym konkurują również gatunki inwazyjne – rak sygnałowy i rak marmurkowy.

Źródło: MI